

DYDDIAD	9 ^{fed} o Dachwedd 2015
ER SYLW	Pwyllgor Craffu Corfforaethol
TEITL	Strategaeth Caffael Cyngor Gwynedd: Rheolaeth Categori a Chadw'r budd yn lleol
PWRPAS	Diweddariad i'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol 3 ^{ydd} o Ragfyr 2015
AWDUR	Arwel ap Ifan Evans, Rheolwr Caffael Corfforaethol

2	<u>Rheolaeth Categori</u>
1	<p>Esboniad byr ar ddechrau'r adroddiad yn atgoffa'r Aelodau o beth yw Rheolaeth Categori.</p> <p><i>Mae rheolaeth categori yn ddull newydd o bwrcasu sydd yn rhoi pwyslais penodol ar amcanion strategol y Cyngor i gadw'r budd yn lleol ac arbed arian, yn ogystal â chwrdd ag anghenion defnyddwyr gwasanaeth y Cyngor. Mae'r categorïau gwariant yn feysydd gwariant ehangech na ffiniau adrannol y Cyngor.</i></p> <p><i>Mae'r fethodoleg yn arwain swyddogion i :-</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Greu cynllun neu strategaeth prynu ar gyfer meysydd penodol</i> • <i>Dod i ddeall, ac ymgysylltu ar farchnad yn well</i> • <i>Gyrru newid ar gyfer canlyniadau gwell</i> <p><i>Bydd y trefniadau newydd yn golygu sefydlu timau ac/neu gosod cyfrifoldebau penodol sydd yn ymwneud a phrynu.</i></p> <p><i>Bydd y timau categori yn gyfrifol am:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Herio beth, sut a pham rydym yn prynu nwyddau a gwasanaethau</i> • <i>Cwblhau a chytuno ar gynlluniau prynu gyda'r gwasanaethau</i> • <i>Cwblhau gweithgareddau caffael (dyfynbrisiau a thendro)</i> • <i>Rheoli cytundebau</i> <p><i>Bydd y trefniadau newydd yn galluogi'r Cyngor i baratoi'r farchnad yn well i gystadlu am gontractau. Bydd y trefniadau newydd yn sicrhau ystyriaeth i gynnwys, er enghraifft:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Strategaethau lotio</i> • <i>Blaen rhybudd (gan gynnwys achrediaadau, anghenion, trefniadau caffael yw dilyn)</i> • <i>Modelau amgen</i> • <i>Adborth adeiladol</i>

2

Eglurwch ble yr ydych wedi cyrraedd o ran mewnosod Rheolaeth Categori ym maes Gofal

Ebrill 2015

Wedi gwblhau:

Cabinet Ffurfiol wedi cymeradwyo'r Achos Busnes i newid trefniadau caffael y Cyngor i drefn sy'n seiliedig ar Reolaeth Categori :-

- *Sefydlu 3 brif Gategori – Amgylchedd, Corfforaethol a Phobl*
- *Sefydlu strwythur o 6 (FTE) ar gyfer y categori Pobl*
- *Ymestyn y gyfundrefn i weddill y Cyngor drwy fewnosod y categorïau Amgylchedd a Chorfforaethol erbyn Medi 2016*
- *Cadarnhau targed arbedion caffael o £2.3 miliwn dros y 5 mlynedd nesaf*

Mai i Hydref 2015

Wedi gwblhau:

Dylunio a sefydlu strwythur Categori Pobl

- *Ymgysylltu gyda swyddogion / gwasanaethau drwy gyfres o weithdai*
- *Dadansoddi'r ymdrech caffael*
- *Ar y cyd gyda'r Adrannau, cynnal y broses o ddylunio model ar gyfer y categori*
- *Cytuno ar y model dewisol*

Mewnosod y trefniadau newydd

- *Gweithio gyda chwmni arbenigol i fabwysiadu methodoleg rheolaeth categori*
- *Creu swydd disgrifiadau ar gyfer y strwythur rheolaeth categori*
- *Dilyn y broses penodi berthnasol (Penodi'r 5 swydd)*
- *Dylunio proses a dyletswyddau ar gyfer y drefn newydd*
- *Dylunio trefn llywodraethu gan gynnwys sefydlu Grŵp Llywio Rheolaeth Categori*

Tachwedd ymlaen

I'w gwblhau:

- *Cynllunio a gweithredu rhaglen waith y Tîm Categori*
- *Penodi swydd wag Arbenigwr Caffael*
- *Cynnal sesiynau gyda rheolwyr yr Adran i sicrhau dealltwriaeth a chadarnhau rolau a chyfrifoldebau*
- *Cadarnhau gweithdrefnau cyfredol o fewn y categori. Er enghraifft prosiectau/rhaglenni gwaith yr Adran.*

3	<p>A wnaeth mewnosod Rheolaeth Categori yn y maes Gofal fynd yn unol â'ch rhaglen waith a'r amserlen?</p> <p><i>Trefniadau penodi wedi cymryd yn hirach na disgwyl oherwydd argaeledd staff.</i></p>
4	<p>Eglurwch pa wersi yr ydych wedi dysgu o osod y Rheolaeth Categori ym maes Gofal, sydd yn bwysig i gadw mewn cof ar gyfer y ddau faes Rheolaeth Categori arall.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mae angen rhoi ymdrech sylweddol i egluro'r trefniadau newydd i swyddogion y Cyngor.</i> • <i>Rhaid sicrhau bod swyddogion yn deall ei dyletswyddau a chyfrifoldebau o fewn y gyfundrefn newydd.</i> • <i>Mae angen cytuno trefniadau trosglwyddo gwaith cyn cychwyn unrhyw waith mewnosod.</i> • <i>Yr angen i gadarnhau manylion ariannol a phrosesau mewnol newid strwythur cyn cychwyn y gwaith mewnosod.</i> • <i>Cryfhau trefniadau dadansoddi ymdrech cyfredol caffael o fewn y gwasanaethau. Gwnaethpwyd addasu'r holiadur yn dilyn yr asesiad gyntaf.</i> • <i>Ymgysylltu cynnar gyda swyddogion wedi ein cynorthwyo i ddylunio a mewnosod y trefniadau newydd.</i>
5	<p>A wnewch gyflwyno eich rhaglen waith (gan gynnwys amserlen) ar gyfer mewnosod Rheolaeth Categori yn y ddau faes arall.</p> <p><i>Gweler Atodiad 1 – Rhaglen Waith</i></p>
6	<p>Cwestiynau penodol ar gyfer Uwch Reolwr Busnes ym maes Gofal sydd â chyfrifoldeb am arwain ar Reolaeth Categori o fewn Gofal (Meilys Smith)</p> <p>a. Sut mae'r drefn yn eich annog i weithredu yn wahanol i'r hen drefn?</p> <p><i>Sicrhau bod budd deiliaid allweddol yn rhan o'r cylch comisiynu.</i></p> <p>b. Yn eich barn chi, ydi pethau'n well?</p> <p><i>Rhoi ffocws llawer cryfach ar adnabod gwir anghenion y busnes cyn mynd allan i'r farchnad.</i></p> <p>c. Eglurwch beth sydd wedi gwella o ran y drefn newydd?</p> <p><i>Sicrhau gogwydd masnachol priodol ac amlygu pwysigrwydd deall modelau busnes a nodweddion marchnad.</i></p>
7	<p>Ydi pob Uwch Reolwr wedi ymrwmo / prynu mewn i'r drefn Rheolaeth Categori? (ym maes Gofal ac ar draws y Cyngor)</p> <p><i>Mae dal angen egluro a chryfhau dealltwriaeth y trefniadau newydd i swyddogion yr Adran ac ar draws y Cyngor cyn gallwn ymateb i'r cwestiwn hon.</i></p>

	<p>Eglurwch unrhyw anawsterau yr ydych wedi canfod (ym maes Gofal ac ar draws y Cyngor).</p> <p><i>Blaenoriaethau eraill y gwasanaeth, yn enwedig ail strwythuro cyfredol a'r gyfundrefn toriadau.</i></p>
8	<p>A yw trefniadau rheolaeth categori yn golygu fod y Cyngor yn fwy effeithiol ac effeithlon o ran caffael?</p> <p><i>Methu ymateb tan mae'r trefniadau yn weithredol. Ond holl ddiben rheolaeth categori yw bod swyddogion sydd yn ymwneud a gweithgareddau caffael gyda'r sgiliau a dealltwriaeth o'r farchnad ar gyfer sicrhau gwerth gorau. Bydd prynu fesul categori yn hytrach na gwasanaethau yn gwneud trefniadau ei hunain hefyd yn fwy effeithiol ac effeithlon.</i></p>
9	<p>Wrth weithredu'r drefn Rheolaeth Categori eglurwch eich bwriadau o ran sicrhau cyfleoedd i ddarparwyr lleol? (ym maes Gofal ac ar draws y Cyngor).</p> <p><i>Mae'r Cyngor eisoes wedi cyhoeddi rhaglen a chofrestr cytundebau. Bydd y rhaglen ei gyhoeddi yn gyfarfod y PEG (Partneriaeth Economaidd Gwynedd) ac yn cael ei ddiweddarau gan yr Uned Gaffael. Bydd neges i yrru drwy rwydwaith mewnol swyddogion y Cyngor ar y 2^a o Dachwedd yn annog swyddogion yw ddiweddarau.</i></p> <p>Eglurwch sut mae'r sector preifat a'r trydydd sector yng Ngwynedd wedi eu paratoi ar gyfer, ac yn gallu manteisio i'r eithaf ar y drefn newydd (ym maes Gofal ac ar draws y Cyngor).</p> <p><i>Bydd y drefn rheolaeth categori yn cynnal asesiad a chreu strategaeth i uchafu cyfleoedd i ddarparwyr lleol mewn meysydd penodol.</i></p>
10	<p>Faint o waith cefndir sydd wedi ei wneud o ran adnabod anghenion ac adnabod y farchnad? (ym maes Gofal ac ar draws y Cyngor).</p> <p><i>Rhy gynnar i adrodd ar waith y tîm categori ar hyn o bryd. Ond bydd y Cynllun Cadw'r Budd gomisiynu darn o waith i gwblhau asesiad ar gyfer adnabod bylchau cyflenwi o fewn y Sir. Bydd y wybodaeth yma o ddefnydd i'r Timau Categori o safbwynt targedu meysydd penodol.</i></p> <p><i>Mae'r Uned Busnes, Gwasanaethau Cymdeithasol hefyd yn cynhyrchu Datganiad o Sefyllfa Marchnad sydd yn 'cyflwyno darlun o'r sefyllfa gyfredol o ran galw a chyflenwad ynghyd a'r tueddiadau posibl ar gyfer y dyfodol'. Mae yn adroddiadau wedi cael ei gynhyrchu ar gyfer y meysydd Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl, Darpariaeth Gofal Preswyl a Nyrsio. Mae yna hefyd wybodaeth am ddarpariaeth llety pobl hyn fel rhan o Strategaeth Llety.</i></p>
<p>Cadw'r Budd yn Lleol – cwestiynau penodol yn dilyn o gwestiynau 9 a 10.</p>	
11	<p>Gofynnir i chi gynnwys gwybodaeth ddiweddaraf am y perfformiad ar wariant gyda chwmnïau 'lleol':</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gwynedd - Gogledd Cymru

	<p>- Cymru</p> <p><i>Gweler Atodiad 2 - Crynodeb o Wariant Lleol</i></p>
12	<p>Eglurwch beth yr ydych wedi gwneud i hybu cysylltu á chwmnïau lleol a gwerthu'n lleol.</p> <p><i>Mae'r Cyngor, fel rhan o'r cynllun strategol Cadw'r budd yn lleol wedi creu a phenodi swydd, Swyddog Cyswllt Busnes. Mae rhaglen waith y swyddog yn cynnwys cysylltu â busnesau lleol i adnabod a lleddfu rhwystrau ymgeisio am waith.</i></p> <p><i>Gweler Atodiad 3 am fanylion pellach</i></p>
13	<p>Eglurwch sut yr ydych yn sicrhau buddion ehangach i'r sir trwy'r cymalau cymdeithasol.</p> <p><i>Mae'r Tim Caffael Corfforaethol yn annog bod swyddogion y Cyngor yn cynnwys cymalau cymdeithasol o fewn prif gynlluniau caffael y Cyngor. I sicrhau bod cymalau yn cael ei weithredu maent yn monitro cytundebau Adeiladau Ysgolion i sicrhau bod y cyflenwyr yn cwblhau'r addewidion.</i></p> <p><i>Bydd y cynllun Cadw'r Budd yn Lleol yn adolygu sut fedrwn wella canlyniadau cymalau cymdeithasol. Bydd trefniadau rheolaeth categori hefyd yn rhoi fwy o bwyslais ar fuddion cymdeithasol.</i></p>
14	<p>Wrth gadw'r budd yn lleol, mae'n bwysig fod cwmnïau lleol yn cael eu talu yn brydlon er mwyn sicrhau eu dyfodol. A wnewch adrodd ar ganran anfonebau sy'n cael eu talu o fewn 30 diwrnod os yw'r wybodaeth ar gael.</p> <p><i>Adroddir ar y data corfforaethol sy'n cael ei gasglu ym maes talu anfonebau.</i></p> <p><i>2015/16 (data at ddiwedd medi) - % anfonebau talwyd o fewn 30 diwrnod gwaith = 92%</i> <i>2014/15 - % anfonebau dalwyd o fewn 30 o ddyddiau gwaith = 94%</i></p>
15	<p>Mae mewnbwn gan yr Adran Economi a Chymuned a Chefnogaeth Gorfforaethol i'r Prosiect Cadw'r Budd yn Lleol. Beth yw rôl yr Adran Economi a Chymuned a beth sydd wedi ei gyflawni hyd yma?</p> <p><i>Mae'r Adran Economi a Chymuned yn rhan o'r Bwrdd Prosiect er mwyn ceisio sicrhau ei fod yn cyflawni ei amcanion i gadw'r budd yn lleol. Mae'r Adran yn cefnogi'r cynllun yn bennaf drwy'r cyswllt gyda'r Uned Cefnogi Busnes sydd yn:-</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cefnogi busnesau i gyflawni achrediaidau drwy weithredu a rheoli cronfa grant</i> • <i>Cydweithio yn rheolaidd gydag Uned Caffael y Cyngor a Gwasanaeth Busnes Cymru</i> • <i>Hyrwyddo digwyddiadau busnes, perthnasol i'r maes Caffael</i> • <i>Codi ymwybyddiaeth o unrhyw gyfleoedd dendro sy'n codi er budd busnesau lleol</i> <p><i>Mae nifer o fusnesau lleol Gwynedd wedi derbyn cymorth ariannol trwy'r Uned Cefnogi Busnes er mwyn cyflawni achrediaidau penodol. Mae'r cymorth hyn wedi cefnogi busnesau</i></p>

	<i>lleol i fod yn fwy cystadleuol a'u bod mewn gwell sefyllfa i ymateb i unrhyw gyfleoedd dendro yn y dyfodol.</i>
--	--

Atodiadau

Atodiad 1 – Rhaglen Waith

(yn dilyn atodiad 3)

Atodiad 2 – Crynodeb o Gwariant Lleol

Bydd y Cyngor yn gwneud dau asesiad o wariant trydydd parti yn seiliedig ar bencadlys y cwmnïau gyda chod post o fewn Gwynedd. Byddwn yn gwneud dadansoddiad cychwynnol yn defnyddio rhaglen gan gwmni Spikes Cavell ac wedyn asesiad mwy manwl gan yr Adran Gyllid. Bydd yr assessiad cychwynnol Spikes Cavell yn rhoi darlun o beth fydd y mesuriadau gwariant swyddogol byddwn yn cyhoeddi yn dilyn asesiad Cyllid.

1. Asesiad Spikes Cavell

2012/13			
Cyfanswm	Gwynedd	Gogledd Cymru	Cymru
£157,182,894	£65,486,549	£87,670,965	£103,272,829
	42%	56%	66%

2013/14			
Cyfanswm	Gwynedd	Gogledd Cymru	Cymru
£163,910,180	£64,302,646	£94,771,196	£107,078,008
	39%	58%	65%

2014/15			
Cyfanswm	Gwynedd	Gogledd Cymru	Cymru
£159,424,983	£64,437,868.	£88,278,640.20	£100,903,334.85
	40%	55%	63%

2. Aseiad Spikes Cavell - Gwariant hanner blwyddyn

Rydym hefyd yn defnyddio system Spikes Cavell i gael darlun o wariant lleol pob chwarter. Mae'r data yma yn cael ei brosesu yn dilyn yr ail chwarter pob blwyddyn. Mae'r data sydd yn cael ei ddefnyddio ar gyfer y modiwl yma yn diystyru gwariant o dan £1,000. Bu hyn olygu bod y dadansoddiad yn wahanol i'r aseiad blynyddol Spikes Cavell a Chyllid.

Data	Amserlen	Gwariant Lleol - Gwynedd (%)
Gwynedd	Ch1. 12-13	37.12
Gwynedd	Ch2. 12-13	39.81
Gwynedd	Ch3. 12-13	42.83
Gwynedd	Ch4. 12-13	38.67
Gwynedd	Ch1. 13-14	36.44
Gwynedd	Ch2. 13-14	37.81
Gwynedd	Ch3. 13-14	39.98
Gwynedd	Ch4. 13-14	39.52
Gwynedd	Ch1. 14-15	36.32
Gwynedd	Ch2. 14-15	42.93
Gwynedd	Ch3. 14-15	41.52
Gwynedd	Ch4. 14-15	38.54
Gwynedd	Ch1. 15-16	33.38
Gwynedd	Ch2. 15-16	40.48

Cyfanswm Gwariant hanner blwyddyn 2015-16

£61,355,624

Gwariant hanner blwyddyn 2015-16 (Gwynedd)

£22,817,095

Diffiniad Spikes Cavell - 'masnachu craidd: cyflenwyr rydym wedi gwario dros £1000 dros y flwyddyn diwethaf sydd yn cael ei ystyried fel sefydliadau masnachol a neu ddarparwyr gofal ddi-fasnachol'

'Core-Trade: Suppliers with whom over £1000 has been spent in a 12 month period, that have also been classed as a trading organisation or as a non-trade social care provider'.

3. Aseiad Cyllid

Assesiad o holl wariant allanol y Cyngor gan yr Adran Gyllid.

2012/13			
Cyfanswm	Gwynedd	Gogledd Cymru	Cymru
£159,636,555	£65,908,183	£91,124,694	£97,240,051
	41%	57%	61%

2013/14			
Cyfanswm	Gwynedd	Gogledd Cymru	Cymru
£158,001,441	£64,753,340	£91,347,161	£95,983,287
	41%	58%	61%

2014/15			
Cyfanswm	Gwynedd	Gogledd Cymru	Cymru
£157,340,255.98	£63,709,888.54	£85,535,561.39	£91,993,887.49
	40%	54%	58%

Atodiad 3 – Cydlynnydd Cyswllt Busnes

1. Ail gyfrifo'r Mesuriadau Lleol

- 1) Canran o wariant lleol gan gynnwys canghennau busnesau o fewn y Sir -

Mesur Gwariant Lleol (Data Spikes Cavell)			
	2012/13	2013/14	2014/15
Gwariant Lleol wrth ddefnyddio mesur gwreiddiol	£65,486,549	£64,302,646	£64,437,868
% o wariant lleol wrth ddefnyddio mesur gwreiddiol	42%	39%	40%
Gwariant Lleol wrth gyfri cwmnïau gyda changen yn y Sir	£87,180,864	£89,601,749	£86,719,110
% o wariant lleol Lleol wrth gyfri cwmnïau gyda changen yn y Sir	55%	55%	54%

2. Gwaith adnabod a lleihau rhwystrau

- 1) Cwblhau holiadur a chyfarfod gyda busnesau lleol i gadarnhau'r prif rwystrau
- Diffyg ymwybyddiaeth o gyfleon
 - Prosesau a gofynion caffael yn rhwystredig a chymhleth
 - Diffyg capasati 'r farchnad

3. Diweddarau dogfennaeth cefnogi busnes

- Gweithio gyda Gwynedd
- Rhestr a chyfleoedd dendro
- Camgymeriadau cyffredinol

4. Targedu a chefnogaeth benodol

- Cytundeb Bwyd
- Meysydd Gofal ac Adeiladwaith